Štvrtok 8. októbra 2020

P9_TA(2020)0255

Námietka voči vykonávaciemu aktu: Špecifikácie oxidu titaničitého (E 171)

Uznesenie Európskeho parlamentu z 8. októbra 2020 o návrhu nariadenia Komisie, ktorým sa mení príloha k nariadeniu (EÚ) č. 231/2012, ktorým sa ustanovujú špecifikácie prídavných látok uvedených v prílohách II a III k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008, pokiaľ ide o špecifikácie oxidu titaničitého (E 171) (D066794/04 – 2020/2795(RPS))

(2021/C 395/03)

Európsky parlament,

— so zreteľom na návrh nariadenia Komisie, ktorým sa mení príloha k nariadeniu (EÚ) č. 231/2012, ktorým sa ustanovujú špecifikácie prídavných látok uvedených v prílohách II a III k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008, pokiaľ ide o špecifikácie oxidu titaničitého (E 171) (D066794/04,

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008 zo 16. decembra 2008 o prídavných látkach v potravinách ([1]), a najmä na jeho článok 14,

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1331/2008 zo 16. decembra 2008, ktorým sa ustanovuje spoločný postup schvaľovania prídavných látok v potravinách, potravinárskych enzýmov a potravinárskych aróm ([2]), a najmä na jeho článok 7 ods. 5,

— so zreteľom na súhrnnú správu Stáleho výboru pre rastliny, zvieratá, potraviny a krmivá z 13. mája 2019 ([3]),

— so zreteľom na vyhlásenie prijaté Európskym úradom pre bezpečnosť potravín (EFSA) 10. mája 2019 a uverejnené 12. júna 2019 ([4]),

— so zreteľom na článok 5a ods. 3 písm. b) a na článok 5a ods. 5 rozhodnutia Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovujú postupy pre výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu ([5]),

— so zreteľom na článok 112 ods. 2 a 3 a článok 112 ods. 4 písm. c) rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín,

A. keďže nariadenie (ES) č. 1333/2008 ustanovuje pravidlá pre prídavné látky používané v potravinách s cieľom zabezpečiť efektívne fungovanie vnútorného trhu a zároveň zaručiť vysokú úroveň ochrany ľudského zdravia a ochrany spotrebiteľa vrátane ochrany záujmov spotrebiteľov a spravodlivých postupov pri obchodovaní s potravinami a zohľadniť v príslušných prípadoch i ochranu životného prostredia.

B. keďže v nariadení (ES) č. 1331/2008 sa ustanovuje spoločný postup posudzovania a schvaľovania prídavných látok v potravinách, ktorý okrem iného prispieva k voľnému pohybu potravín v rámci Únie a k vysokej úrovni ochrany ľudského zdravia a k vysokej úrovni ochrany spotrebiteľa vrátane ochrany záujmov spotrebiteľov;

([1]) Ú. v. EÚ L 354, 31.12.2008, s. 16.
([2]) Ú. v. EÚ L 354, 31.12.2008, s. 1.
([3]) https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/reg-com_toxic_20190513_sum.pdf
([4]) Vyhlásenie EFSA o preskúmaní rizík súvisiacich s expozíciou prídavnej látke v potravinách oxidu titaničitého (E 171), ktoré vykonala francúzska Národná agentúra pre sanitárnu bezpečnosť potravín, životného prostredia a zdravia (ANSES), Vestník EFSA (EFSA Journal) 2019; 17(6):5714, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5714
([5]) Ú. v. ES L 184, 17.7.1999, s. 23.

Používanie oxidu titaničitého (E 171) v potravinách

C. keďže oxid titaničitý (E 171) je prídavná látka v potravinách čiastočne vyrobená z nanočastíc, ktorá sa nachádza najmä v potravinách, ako sú cukrovinky, koláče, dezerty, zmrzlina, sušienky, čokoládové tyčinky, pekárenské a cukrárske výrobky; keďže jeho hlavnou funkciou je dodať bielu farbu alebo nepriehľadnosť výrobkom;

D. keďže oxid titaničitý (E 171) sa používa najmä v potravinárskych výrobkoch, ktoré sú obzvlášť obľúbené u detí, ako je žuvačka, cukrovinky, čokolády a zmrzlina, čo vyvoláva obavy, pokiaľ ide o potenciálne vysoké vystavenie tejto zraniteľnej časti obyvateľstva;

Posúdenie bezpečnostného rizika

E. keďže vedecké stanovisko EFSA z 28. júna 2016 ([6]) o oxide titaničitom (E 171) už poukázalo na nedostatok údajov, ktoré bránia úplnému posúdeniu rizika prídavnej látky; keďže neistota týkajúca sa bezpečnosti oxidu titaničitého (E 171) čiastočne vyplýva z toho, že výrobcovia neposkytli potrebné údaje na vykonanie posúdenia rizika;

F. keďže značný počet najnovších vedeckých publikácií ([7]) spochybnil bezpečnosť oxidu titaničitého (E 171) a poukázal na potenciálne riziká spojené s jeho konzumáciou;

G. keďže stanovisko francúzskej Národnej agentúry pre sanitárnu bezpečnosť potravín, životného prostredia a zdravia (ANSES) z 12. apríla 2019 ([8]) identifikovalo možné karcinogénne vplyvy oxidu titaničitého (E 171), okrem iných nepriaznivých účinkov, a dospelo k záveru, že vedecké neistoty týkajúce sa bezpečnosti oxidu titaničitého (E 171) a nedostatok údajov pretrvávajú, čo znamená, že obavy týkajúce sa potenciálnej toxicity oxidu titaničitého (E 171) pre spotrebiteľov nemožno rozptýliť; keďže holandský úrad pre hodnotenie a výskum rizík (BuRO) ([9]) takisto poukázal na chýbajúce údaje a neistotu;

H. keďže najnovšie vyhlásenie EFSA o oxide titaničitom (E 171) v potravinách ([10]) odkazuje na stanovisko ANSES a tiež uznáva niekoľko nejasností, pokiaľ ide o bezpečnosť jeho používania;

I. keďže 19 vedcov z ôsmich krajín sa vo februári 2016 stretlo v Medzinárodnej agentúre pre výskum rakoviny (IARC) v Lyone (Francúzsko) s cieľom prehodnotiť karcinogenitu oxidu titaničitého (E 171) a dospelo k záveru, že by sa mal klasifikovať ako potenciálne karcinogénny pre ľudí (t. j. skupina 2B) ([11]);

J. keďže americký Národný inštitút pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci stanovil, že vystavenie ultrajemnému oxidu titaničitému (E 171) by sa malo považovať za potenciálny karcinogén v pracovnom prostredí ([12]);

([6]) Prehodnotenie oxidu titaničitého (E 171) ako prídavnej látky v potravinách, Vestník EFSA (EFSA Journal) 2016; 14(9):4545, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4545

([7]) Pozri zoznam najnovších akademických publikácií o nepriaznivých účinkoch nanočastíc E171 a/alebo TiO2 prostredníctvom orálnej expozície, ktorý vypracovalo združenie Avicenn a ktorý je k dispozícii na adrese http://veillenanos.fr/wakka.php?wiki=RisQIngestionNpTiO2/download&file=20190911AvicennE171recentpublications.pdf; Skocaj, M., Filipic, M., Petkovic, J., and Novak, S., Titanium dioxide in our everyday life; is it safe?', Radiology and Oncology, 2011 Dec; 45(4): 227–247, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3423755/; a Pinget, G., et al, „Impact of the Food Additive Titanium Dioxide (E171) on Gut Microbiota-Host Interaction". Frontiers in Nutrition, 14. mája 2019, https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fnut.2019.00057/full

([8]) Stanovisko francúzskej Národnej agentúry pre sanitárnu bezpečnosť potravín, životného prostredia a zdravia (ANSES) k rizikám spojeným s požitím prídavnej látky v potravinách E171 je dostupné na adrese https://www.anses.fr/en/system/files/ERCA2019SA0036EN.pdf

([9]) https://www.nvwa.nl/documenten/consument/eten-drinken-roken/overige-voedselveiligheid/risicobeoordelingen/advies-van-buro-over-de-mogelijke-gezondheidseffecten-van-het-voedseladditief-titaniumdioxide-e171

([10]) Vyhlásenie EFSA o preskúmaní rizík súvisiacich s expozíciou prídavnej látke v potravinách oxidu titaničitému (E 171), ktoré vykonala francúzska Národná agentúra pre sanitárnu bezpečnosť potravín, životného prostredia a zdravia (ANSES); EFSA Journal 2019; 17(6):5714, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2019.5714

([11]) „Carbon Black, Titanium Dioxide, and Talc', IARC Monographs on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans, Volume 93,"Carbon Black, Titanium Dioxide, and Talc', https://publications.iarc.fr/Book-And-Report-Series/Iarc-Monographs-On-The-Identification-Of-Carcinogenic-Hazards-To-Humans/Carbon-Black-Titanium-Dioxide-And-Talc-2010

([12]) „Occupational Exposure to Titanium Dioxide", Current Intelligence Bulletin 63, https://www.cdc.gov/niosh/docs/2011-160/pdfs/2011-160.pdf

Štvrtok 8. októbra 2020

Rozhodnutia o riadení rizika

K. keďže v dôsledku stanoviska ANSES a následného vyhlásenia EFSA, ktoré nemohlo rozptýliť obavy, francúzska vláda prijala ako preventívne opatrenie na ochranu zdravia spotrebiteľov vyhlášku, ktorou sa od 1. januára 2020 zakazuje predaj potravinových výrobkov obsahujúcich oxid titaničitý (E 171);

L. keďže napriek týmto skutočnostiam Komisia namiesto toho, aby navrhla postupné ukončenie používania oxidu titaničitého (E 171) v potravinových výrobkoch, predložila návrh nariadenia, ktorým sa mení vymedzenie a špecifikácie tejto prídavnej látky v potravinách, čím sa naďalej umožňuje legálne uvádzať oxid titaničitý (E 171) na trh a zachovávať ho na trhu;

M. keďže akékoľvek rozhodnutie nezakázať oxid titaničitý (E 171) na trhu znevýhodňuje spoločnosti, ktoré sa rozhodli uplatňovať zásadu predbežnej opatrnosti a nahradili alebo odstránili oxid titaničitý (E 171) zo svojich výrobkov;

Zásada predbežnej opatrnosti a „iné faktory"

N. keďže v článku 191 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ") sa stanovuje zásada predbežnej opatrnosti ako jedna zo základných zásad Únie;

O. keďže v článku 168 ods. 1 ZFEÚ sa uvádza, že „pri stanovení a uskutočňovaní všetkých politík a činností Únie sa zabezpečí vysoká úroveň ochrany ľudského zdravia";

P. keďže viac ako 85 000 občanov v celej Európe už podpísalo petíciu ([13]) na podporu francúzskeho zákazu oxidu titaničitého (E 171) a požiadalo o uplatňovanie zásady predbežnej opatrnosti vzhľadom na neistotu v súvislosti s prídavnými látkami v potravinách, ktoré neslúžia nutričnému účelu a môžu predstavovať riziko pre spotrebiteľov;

Q. keďže pri schvaľovaní prídavných látok v potravinách sa môžu zohľadniť aj iné faktory relevantné pre danú záležitosť vrátane spoločenských, hospodárskych, tradičných, etických a environmentálnych faktorov, zásada predbežnej opatrnosti a uskutočniteľnosť kontrol, ako sa uvádza v nariadení (ES) č. 1331/2008;

Podmienky povoľovania a alternatívy

R. keďže v článku 6 nariadenia (ES) č. 1333/2008 sa stanovuje, že prídavná látka v potravinách sa môže povoliť len vtedy, ak je jej používanie bezpečné, technologicky odôvodnené a ak jej používanie nezavádza spotrebiteľa, ale naopak, je v jeho prospech;

S. keďže oxid titaničitý (E 171) sa používa len na estetické účely a nemá žiadnu výživovú hodnotu, ani nespĺňa žiadnu prospešnú technologickú funkciu v potravinách;

T. keďže neexistuje presvedčivá technologická potreba používania oxidu titaničitého (E 171) a mnohí výrobcovia potravín a maloobchodníci pôsobiaci na francúzskom trhu úspešne odstránili oxid titaničitý (E 171) zo svojich výrobkov, aby vyhoveli francúzskej vyhláške, ktorou sa pozastavuje uvádzanie potravín obsahujúcich prídavnú látku na trh ([14]); keďže niektoré nadnárodné spoločnosti sa zaviazali odstrániť oxid titaničitý (E 171) zo svojho potravinového portfólia ([15]);

([13]) https://you.wemove.eu/campaigns/support-the-french-ban-on-potentially-harmful-food-additive-e171

([14]) Podľa (neúplného) on-line inventára zostaveného združením Agir pour l'Environnement bolo vo veľmi krátkom čase preformulovaných najmenej 340 potravín, ktoré obsahovali oxid titaničitý (E 171), aby sa stali „E 171 free", https://infonano.agirpourlenvironnement.org/liste-verte/. Menším výrobcom, ktorí pravdepodobne čelia väčším technologickým prekážkam ako veľkí prevádzkovatelia, bola podľa tlačovej správy francúzskeho Ministerstva hospodárstva a financií z roku 2018 ponúknutá podpora od ich profesionálnych organizácií na odstránenie oxidu titaničitého (E 171) v ich výrobkoch, https://www.economie.gouv.fr/files/files/directions_services/dgccrf/presse/communique/2018/CP_Nanoparticules201804.pdf.

([15]) https://www.centerforfoodsafety.org/press-releases/4550/top-candy-company-mars-commits-to-phasing-out-harmful-nanoparticles-from-food-products

U. keďže väčšina členských štátov mala doteraz ťažkosti s presadzovaním požiadavky označovať nanočastice v potravinách; keďže testy spotrebiteľských skupín vykonané v Španielsku, Belgicku, Taliansku a Nemecku zistili nanočastice oxidu titaničitého (E 171) v pomere väčšom ako 50 % bez toho, aby sa prídavná látka označovala ako „nano“ ([16]), a to aj v potravinách, ako sú sladkosti, žuvačky a koláče často konzumované deťmi a inými zraniteľnými skupinami obyvateľstva;

1. vznáša námietku voči prijatiu návrhu nariadenia Komisie;

2. domnieva sa, že návrh nariadenia Komisie nie je zlučiteľný s cieľom a obsahom nariadení (ES) č. 1333/2008 a (ES) č. 1331/2008;

3. domnieva sa, že pokračovanie v umiestňovaní oxidu titaničitého (E 171) ako prídavnej látky v potravinách na trh a jeho predaj je v rozpore s ustanoveniami článku 6 nariadenia (ES) č. 1333/2008 a môže mať nepriaznivé účinky na zdravie európskych spotrebiteľov;

4. vyzýva Komisiu, aby stiahla návrh nariadenia:

5. vyzýva Komisiu, aby uplatňovala zásadu predbežnej opatrnosti a odstránila oxid titaničitý (E 171) zo zoznamu Únie s povolenými prídavnými látkami v potravinách;

6. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.

([16]) Vrátane Altroconsuma v Taliansku, OCU v Španielsku, Test-Achats v Belgicku a UFC – Que Choisir vo Francúzsku.